

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET OMEROVIĆ protiv HRVATSKE (br. 2)

(Zahtjev br. 22980/09)

PRESUDA

STRASBOURG

5. prosinca 2013.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Omerović protiv Hrvatske (br. 2),

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica*,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, *suci*,

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost 12. studenoga 2013.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 22980/09) protiv Republike Hrvatske što su ga 19. ožujka 2009. dva hrvatska državljanina g. Mehmedalija Omerović i g. Sanmir Omerović („podnositelji“) podnijeli Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Hrvatsku vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelji posebice tvrde da im je uskraćen pristup Vrhovnom sudu.

4. Dana 14. studenoga 2012. o zahtjevu je obaviještena Vlada.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositelji su rođeni 1945. odnosno 1971. godine i žive u Slatini, Hrvatska. Oni su otac i sin.

6. Prvi je podnositelj odvjetnik koji radi u Slatini. Primljen je u Hrvatsku odvjetničku komoru dana 1. travnja 2003.

7. Prvi je podnositelj podnio tužbu Općinskom sudu u Slatini dana 2. prosinca 1987. protiv prednika Županije Virovitičko-podravske, države i određenog A.K., kao i osiguravajućeg društva, C.O., potražujući naknadu štete za navodni fizički napad počinjen od strane A.K. Drugi podnositelj je pristupio tužbi nekoliko dana kasnije.

8. Tijekom 1990. godine, Vrhovni sud Republike Hrvatske delegirao je predmet Općinskom sudu u Virovitici.

9. Općinski sud u Virovitici je proglasio tužbu podnositelja nedopuštenom dana 24. ožujka 2000., navodeći kao razlog to da oni nisu postupili u skladu sa zahtjevom Općinskog suda da isprave svoju tužbu.

10. Dana 30. studenoga 2000. Županijski sud u Bjelovaru odbio je žalbu podnositelja i potvrdio prvostupanjsku odluku.

11. Dana 21. studenoga 2001. Vrhovni sud je prihvatio reviziju koju su podnijela oba podnositelja, ukinuo odluke nižestupanjskih sudova i vratio predmet Općinskom sudu u Virovitici na ponovno suđenje.

12. U ponovljenom suđenju, dana 3. lipnja 2004., Općinski sud u Virovitici odbio je tužbu podnositelja kao neosnovanu. U svojoj presudi, Općinski je sud nabrojao dokaze izvedene tijekom postupka. Popis dokaza sadržavao je, između ostalog, odluku Izvršnog odbora Hrvatske odvjetničke komore od dana 27. ožujka 2003. o upisu podnositelja u imenik odvjetnika. Preslika ove odluke nalazila se na stranici 250. spisa predmeta.

13. Dana 2. ožujka 2006. Županijski sud u Virovitici dijelom je prihvatio podnositeljevu žalbu. Potvrdio je prvostupanjsku presudu u dijelu o glavnoj stvari i ukinuo odluku o troškovima postupka. Uputio je predmet na ponovno odlučivanje o troškovima postupka.

14. Dana 27. ožujka 2006. podnositelji su Vrhovnom sudu podnijeli reviziju protiv presude Županijskog suda kojom je potvrđena prvostupanjska presuda Općinskog suda u Virovitici.

15. Dana 1. listopada 2008. stupile su na snagu izmjene Zakona o parničnom postupku (vidi stavak 26. u daljnjem tekstu).

16. Dana 29. listopada 2008. Vrhovni je sud, postupajući u predmetu tužbe podnositelja protiv A.K., ukinuo odluke nižestupanjskih sudova i vratio predmet na ponovno suđenje.

17. Dana 1. ožujka 2010. Općinski sud u Virovitici odbio je u ponovnom postupku tužbu podnositelja protiv A.K.

18. Dana 11. ožujka 2010. Općinski sud u Virovitici naložio je prvom podnositelju da plati troškove postupka u ukupnom iznosu od 439.303 kuna¹ (HRK), a drugom podnositelju u ukupnom iznosu od 233.797 kuna.²

19. Dana 9. rujna 2010. Županijski sud u Virovitici odbio je žalbe podnositelja i potvrdio i prvostupanjsku presudu u predmetu podnositelja protiv A.K. i prvostupanjsku odluku o troškovima postupka.

20. Dana 30. rujna 2010. podnositelji su podnijeli reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. Potpisao ju je prvi podnositelj.

21. Vrhovni sud je razdvojio reviziju podnositelja na jednu reviziju protiv presude i drugu protiv odluke o troškovima postupka. Dana 17. studenoga 2010. proglasio ih je obje nedopuštenima na temelju nedostatka *locus standi*. Mjerodavni dio odluka glasi:

¹ Približno 58.570 eura (EUR)

² Približno 31.170 EUR

„Prema odredbi čl. 91. a. st. 1. Zakona o parničnom postupku ... stranka može podnijeti reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik. Prema odredbi čl. 91. a. st. 2. ZPP iznimno od odredbe iz st. 1. ... stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba ... iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit. Prema odredbi čl. 91. a. st. 3. ZPP stranka, odnosno njezin opunomoćenik iz st. 2. ovog članka, dužni su uz reviziju priložiti izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu ...

U ovom predmetu I-tužitelj Mehmedalija Omerović je sam podnio reviziju, dakle, ne preko opunomoćenika koji je odvjetnik, to je u smislu odredbe st. 3. čl. 91. a. ZPP bio dužan uz reviziju priložiti izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu, budući da takva potvrda u izvorniku ili preslici nije priložena u ovom spisu.

Naime, a prema utvrđenju ovog suda iz spisa ne proizlazi da je I-tužitelj Mehmedalija Omerović kao opunomoćenik II-tužitelja Sanmira Omerovića u tijeku ovog postupka priložio izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu, a niti je istu priložio uz reviziju, a što je bio dužan učiniti u smislu odredbe st. 3. čl. 91. a. ZPP.“

22. Dana 30. prosinca 2010. podnositelji su podnijeli ustavne tužbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske protiv tih odluka Vrhovnog suda. Dana 19. svibnja 2011. Ustavni sud proglasio je ustavne tužbe nedopuštenima na temelju toga što se osporavane odluke nisu ticale osnovanosti predmeta i kao takve nisu bile podložne odlučivanju o ustavnosti. Odluke Ustavnog suda dostavljene su podnositeljima dana 6. lipnja 2011. godine.

23. U međuvremenu su podnositelji podnijeli prijedlog za povrat revizije u prijašnje stanje Općinskom sudu u Virovitici, s priloženom potvrdom o položenom pravosudnom ispitu prvog podnositelja. Dana 13. siječnja 2011. Općinski sud u Virovitici odbio je njihov prijedlog kao neosnovan.

24. Dana 24. veljače 2011. Županijski sud u Bjelovaru odbio je žalbu podnositelja i potvrdio prvostupanjsku odluku. Podnositelji su podnijeli reviziju protiv tih odluka.

25. Dana 18. svibnja 2011. Vrhovni sud je proglasio revizije podnositelja nedopuštenima na temelju toga što osporavane odluke nisu odluke kojima se postupak pravomoćno završava i kao takve nisu bile podložne reviziji.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

26. Članak 91.a Zakona o parničnom postupku (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, br. 4/1977, 36/1977 (ispravak), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 i 35/1991, i Narodne novine Republike Hrvatske br. 53/1991, 91/1992,

58/1993, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008, 57/2011, 148/2011, 25/2013, koji je stupio na snagu 1. listopada 2008. i glasi:

„(1) Stranka može podnijeti reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba koja ju je prema odredbama ovoga ili nekog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit.

(3) Stranka, odnosno njezin opunomoćenik iz stavka 2. ovoga članka, dužni su uz reviziju priložiti izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu, ako takva potvrda u izvorniku ili preslici već prije nije podnesena sudu u istom postupku.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE U POGLEDU PRISTUPA VRHOVNOM SUDU

27. Podnositelji su prigovorili da nisu imali pristup Vrhovnom sudu prilikom odlučivanja o njihovom predmetu protiv A.K. i odlučivanja o troškovima nastalima tijekom istog postupka. Pozivaju se na članak 6. stavak 1. Konvencije čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da sud pravično ... ispita njegov slučaj...“

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

28. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora na temelju zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva od strane podnositelja. Vlada je navela da su podnositelji upotrijebili krajnje uvredljiv jezik u njihovom zahtjevu, kojim se omalovažava čast i ugled Republike Hrvatske i njezinih građana te premašuje granice normalne, civilizirane i legitimne kritike.

29. Napose, Vlada se poziva na tvrdnje podnositelja da „takav slučaj ne može nastati čak ni u najprimitivnijim državnim zajednicama u Africi“ te da Republika Hrvatska „ima dva pravna poretka, javni i tajni (prvi ne funkcionira zbog toga što potonji djeluje, i to savršeno, u svim dijelovima javnosti i pravnog poretka tužene države“.

30. Vlada je također prigovorila optužbama podnositelja da je Republika Hrvatska odgovorna za „planirani organizirani zločin istrebljenja [njihove] cjelokupne obitelji“ te za „nacionalni šovinizam, etničko čišćenje kroz najperfidnije oblike postupanja suda i drugih državnih tijela... dok pred

prvostupanjskim sudom... čekaju istovremeni [postupci] protiv počinitelja nekoliko istodobno počinjenih kaznenih djela, a kojega tužena država štiti i ne dopušta kazneni postupak protiv njega, tako da se ne otkriju tragovi zločina tužene države kao sudionika u svim tim kaznenim djelima...”

31. Podnositelji zahtjeva se u vezi s time nisu očitovali.

2. Ocjena Suda

32. Sud ponavlja da se zahtjev može odbiti na temelju zlorabe ako se svjesno temelji na neistinama (vidi predmet *Akdivar i drugi protiv Turske*, 16. rujna 1996., stavci 53.-54., Izvješća o presudama i odlukama 1996-IV; *I.S. protiv Bugarske* (odl.), br. 32438/96, 6. travnja 2000.; i *Varbanov protiv Bugarske*, br. 31365/96, § 36., ECHR 2000-X). Pored toga, uporno korištenje uvredljivog ili provokativnog jezika od strane podnositelja može se smatrati zlorabom prava podnošenja zahtjeva u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije (vidi predmet *Manoussos protiv Češke Republike i Njemačke* (odl.), br. 46468/99, 9. srpnja 2002.; *Duringer i drugi protiv Francuske* (odl.), br. 61164/00 i 18589/02; i *Stamoulakatos protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 27567/95, odluka Komisije od 9. travnja 1997.).

33. U pogledu ovog predmeta, Sud primjećuje da izjave koje su naveli podnositelji, a Vlada ih je citirala, odražavaju njihov emocionalni stav naspram ponašanja vlasti u njihovom predmetu. Te su izjave vrijednosne prosudbe, i kao takve ne mogu biti smatrane „neistinitima“ (vidi predmet *Aleksanyan protiv Rusije*, br. 46468/06, § 118., 22. prosinca 2008.). Mora se priznati da su neke od tvrdnji podnositelja bile provokativne i neprikladne te su stoga za žaljenje, no ukupno uzevši, Sud smatra da ne prelaze prag uvredljivosti i učestalosti koji bi ih učinio zlorabom zahtjeva.

34. Nadalje, Sud primjećuje da zahtjev podnositelja u pogledu nepostojanja pristupa Vrhovnom sudu nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

35. Podnositelji su iznijeli tvrdnju da je zanimanje odvjetnika kod prvog podnositelja bilo očigledno iz spisa predmeta jer je morao navesti svoje zanimanje za potrebe službene evidencije suda. Također su iznijeli tvrdnju da je Općinski sud u Virovitici propustio zatražiti bilo kakve dokumente za koje je smatrao da nedostaju nakon što su mu podnositelji podnijeli reviziju. Konačno, podnositelji su naznačili da je Općinski sud u Virovitici mogao namjerno sakriti njegovu potvrdu o položenom pravosudnom ispitu od Vrhovnog suda.

36. Vlada je iznijela tvrdnju da puka činjenica da je Vrhovni sud odbacio reviziju koju su podnijeli podnositelji kao neosnovanu nije sačinjavala uskraćivanje pristupa sudu, napose s obzirom da su upravo propust i nepažnja podnositelja naveli Vrhovni sud na donošenje takve odluke. Vlada je istaknula da podnositelji nisu podnijeli reviziju kao odvjetnici niti su podnijeli potvrdu o položenom pravosudnom ispitu. Prema stajalištu Vlade, Općinski sud u Virovitici nije dužan zatražiti od prvog podnositelja da podnese dodatne dokumente kako bi potkrijepio reviziju koju je sam podnio. Vlada je također iznijela tvrdnju da je prvi podnositelj propustio izvijestiti ijedan sud, tijekom postupka, da je kvalificirani odvjetnik. Konačno, Vlada je istaknula da su domaći sudovi proveli zasebne postupke kako bi utvrdili valjanost navoda podnositelja te da su utvrdili da su oni neistiniti. S gledišta Vlade, tim je postupcima Republika Hrvatska ispunila svoje pozitivne obveze prema odredbama o pravu na pristup sudu članka 6. Konvencije.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

37. Konvencija ne obvezuje države potpisnice da osnuju sudove koji odlučuju o pravnim lijekovima u građanskim stvarima. Ipak, tamo gdje takvi sudovi postoje, neophodno je pridržavati se jamstava iz članka 6., primjerice utoliko što strankama u parničnom sporu jamči učinkovito pravo pristupa sudovima radi odlučivanja o njihovim „građanskim pravima i obvezama“ (vidi, između brojnih drugih izvora, *Levages Prestations Services protiv Francuske*, 23. listopada 1996., Izvješća 1996-V, str. 1544-45, § 44., i *Poitrimol protiv Francuske*, presuda od 23. studenoga 1993., Serija A br. 277-A, § 13.-15.).

38. U pogledu prizivnih kasacijskih sudova, Sud smatra da imajući u vidu posebnu prirodu njihove uloge, koja je ograničena na razmatranje je li pravo bilo ispravno primijenjeno, postupak pred takvim sudovima može biti formalniji (vidi predmet *Meftah i drugi protiv Francuske* [VV], br. 32911/96, 35237/97 i 34595/97, § 41., ECHR 2002-VII). U vezi s ovime, zahtjev da podnositelja pred prizivnim kasacijskim sudom predstavlja kvalificirani pravnik, kakav je slučaj u ovom predmetu, ne može se samo po sebi smatrati protivnim članku 6. Ovaj je zahtjev jasno sukladan s karakteristikama Vrhovnog suda kao najvišeg suda koji razmatra revizije i uobičajen je u pravnim sustavima nekoliko država članica Vijeća Europe (vidi predmet *Gillow protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 24. studenoga 1986., Serija A br. 109, § 69.; *Vacher protiv Francuske*, presuda od 17. prosinca 1996., Izvješća o presudama i odlukama 1996-VI, str. 2148-49, §§ 24. i 28.; i *Bąkowska protiv Poljske*, br. 33539/02, 12. siječnja 2010.).

39. Ipak, posebno strogo tumačenje postupovnog pravila može uskratiti podnositelju pravo na pristup sudu (vidi predmet *Běleš i drugi protiv Češke Republike*, br. 47273/99, § 60., 12. studenoga 2002., i *Zvolský i Zvolská protiv Češke Republike*, br. 46129/99, 12. studenoga 2002.). Zapravo, pravo na pristup sudu narušeno je kada pravila prestaju služiti ciljevima pravne sigurnosti i pravilnog djelovanja pravosudnog sustava te postanu jedna vrsta prepreke stranci u parnici da njezin predmet nadležan sud razmotri u meritumu (vidi predmet *Efstathiou i drugi protiv Grčke*, br. 36998/02, § 24., 27. srpnja 2006.).

40. Konačno, premda je prvenstveno na nacionalnim tijelima, posebice sudovima, da tumače domaće pravo, Sud mora provjeriti sukladnost učinaka takvog tumačenja s Konvencijom. To se posebice odnosi na to kako sudovi tumače pravila postupovne prirode (vidi slučaj *Tejedor García protiv Španjolske*, 16. prosinca 1997., § 31., Izviješća 1997-VIII).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

41. Sud prvo primjećuje da je ranija revizija podnesena od strane podnositelja u njihovom sporu s A.K. bila uspješna (vidi gore navedeni stavak 16.). Tom prilikom Vrhovni je sud ukinuo odluke nižestupajnskih sudova i vratio predmet na ponovno odlučivanje. Podnositelji su stoga imali jasan interes za podnošenjem novih presuda nižestupajnskih sudova na razmatranje Vrhovnom sudu. Stoga je zadatak Suda razmotriti je li obrazloženje Vrhovnog suda u proglašavanju revizije koju su podnijeli podnositelji nedopuštenom zapravo uskratilo podnositeljima njihovo pravo da osnovanost njihovih navoda razmotri prizivni kasacijski sud.

42. Podnositelji su podnijeli reviziju dana 30. rujna 2010., tj. nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku koji predviđa zastupanje putem kvalificiranog opunomoćenika pred Vrhovnim sudom (vidi gore navedene stavke 15. i 26.). Do tog trenutka, domaćim sudovima je bilo poznato da je prvi podnositelj kvalificirani pravnik te su imali u svom posjedu jasan dokaz toga. To je očito iz presude Općinskog suda u Virovitici od 3. lipnja 2004. (vidi gore navedeni stavak 12.). Kao takav, prvi podnositelj je bio kvalificiran, u skladu sa stavkom 1. članka 91.a Zakona o parničnom postupku, da zastupa samog sebe i drugog podnositelja pred Vrhovnim sudom. Štoviše, članak 91.a Zakona o parničnom postupku ne naznačuje da odvjetnik treba priložiti ikakav dokaz o svom statusu pri podnošenju revizije, što znači da propust prvog podnositelja da potpiše zahtjev za reviziju kao odvjetnik ili da na isti stavi svoj službeni pečat nije trebao biti jedini razlog za onemogućavanje razmatranja tvrdnji podnositelja.

43. Srž ovog predmeta je nepriznavanje članstva prvog podnositelja u odvjetničkoj komori od strane Vrhovnog suda i njegovo oslanjanje na stavke 2. i 3. članka 91.a Zakona o parničnom postupku (vidi gore navedene stavke 21. i 26.). Ipak, premda se te odredbe primjenjuju na podnositelje

revizije koji nisu članovi odvjetničke komore, a položili su pravosudni ispit, pri čemu oni moraju dokazati svoju sposobnost sudjelovanja u postupku te priložiti presliku potvrde o pravosudnom ispitu njihovim revizijama, takav uvjet nije bio primjenjiv na prvog podnositelja. Štoviše, stavak 3. članka 91.a Zakona o parničnom postupku propisuje da preslika potvrde o pravosudnom ispitu treba biti priložena podnesenoj reviziji samo ako ista nije bila podnesena u ranijoj fazi postupka. Prvi je podnositelj već podnio dokaz o svom članstvu u odvjetničkoj komori u tijeku postupka pred Općinskim sudom u Virovitici. Očigledno je da ne bi mogao postati član odvjetničke komore bez položenog pravosudnog ispita. Stoga je prvi podnositelj zadovoljio čak i stroži kriterij kako bi imao pravo pristupa Vrhovnom sudu.

44. Vrhovni sud odbacio je reviziju kao nedopuštenu *de facto* oslanjajući se na nepostojanje službenog pečata prvog podnositelja ili naznake da je on odvjetnik. S druge strane, jednostavno prelistavanje spisa predmeta bilo bi dovoljno da se otkrije da je prvi podnositelj primljen u Odvjetničku komoru 2003. godine.

45. U svjetlu navedenog, Sud smatra da je odluka Vrhovnog suda spriječila potpuno razmatranje osnovanosti navoda podnositelja i zaključuje da prepreka nametnuta podnositeljima nije služila ciljevima pravne sigurnosti i pravilnog djelovanja pravosudnog sustava.

46. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

47. Podnositelji su također prigovorili na temelju članaka 2., 6., 13. i 14. Konvencije, članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju i članka 3. Protokola br. 4. uz Konvenciju vezano uz ocjenu činjenica i tumačenje domaćeg prava od strane domaćih sudova u njihovim parničnim postupcima za naknadu štete.

48. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj predmet ovih prigovora ulazi u njegovu nadležnost, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je nedopušten na temelju članka 35. stavka 3. (a) kao očigledno neosnovan, i da ga treba odbaciti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

49. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

50. Podnositelji potražuju 2.799.970,70 EUR kao naknadu za materijalnu štetu i 1.000.000 EUR kao naknadu za nematerijalnu štetu.

51. Vlada smatra da je podnositeljev zahtjev prekomjeran, neosnovan i nepotkrijepljen, i tvrdi da nema nikakve uzročne veze između povreda kojima prigovara i podnositeljevih novčanih zahtjeva.

52. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i materijalne štete čija se naknada potražuje; stoga odbija ovaj zahtjev. S druge strane, dodjeljuje podnositeljima 5.000 EUR zajednički, na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

53. Podnositelji također potražuju 5.000 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

54. Vlada je iznijela tvrdnje da podnositelji nisu podnijeli dokumente kojima potkrepljuju potraživanje za troškove ili naveli stavku Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika te iznos PDV-a. Stoga je predložila da se njihovo potraživanje odbije.

55. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna. (vidi predmet *Editions Plon protiv Francuske*, br. 58148/00, § 64, ECHR 2004-IV). To znači da ih je podnositelj morao platiti ili ih mora platiti sukladno zakonskoj ili ugovornoj obvezi, a oni moraju biti neizbježni za sprječavanje utvrđene povrede ili za ostvarivanje restitucije (vidi predmet *Belchev protiv Bugarske*, br. 39270/98, § 113., 8. travnja 2004., i *Hajnal protiv Srbije*, br. 36937/06, § 154., 19. lipnja 2012.). U ovom predmetu, uzimajući u obzir naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 850 EUR za postupak pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositeljima zahtjeva na taj iznos.

C. Zatezne kamate

56. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna poena.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je prigovor koji se odnosi na nepostojanje pristupa sudu dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositeljima zajednički, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, slijedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan isplate;
 - (i) 5.000 EUR (pet tisuća eura), na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositeljima zahtjeva mogli zaračunati;
 - (ii) 850 EUR (osamsto pedeset eura) na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koje bi se podnositeljima zahtjeva mogli zaračunati;
 - (b) da se nakon protoka naprijed navedena tri mjeseca pa do isplate na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna poena;
4. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 5. prosinca 2013. u skladu s pravilom 77. stavci 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
Tajnik

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednica

© Ured zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana.